

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI ELİYLE ÜLKEMİZ HER GÜN YENİ BİR ÇEVRE FELAKETİ İLE KARŞI KARŞIYA BIRAKILIYOR...

Beton lobisinin egemenliği altında çalışmalarını yürüten Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı eliyle ülkemizin akarsuları, dereleri, denizleri, gölleri, vadileri, mağaraları, şelaleleri gibi zengin jeoçeşitliliğini oluşturan doğal varlıkları ile bunların üzerinde veya içinde gelişip yaşam bulan biyoçeşitliliğimiz ve yaşam alanlarımız yok edilmeye devam ediyor.

2003 yılından bu yana NESCO Maden Tic. ve Sanayi A.Ş. tarafından Giresun-Şebinkarahisar'da işletilen kurşun-çinko maden işletmesi zenginleştirme tesislerinde; 18 Kasım 2021 tarihinde saat 19.00 civarında terk edildiği ifade edilen 2 nolu atık barajı, muhtemelen gövde dolgularının bir kısmının 1 nolu atık barajının

içinde biriktirilen gevşek çökeller (atıklar) üzerine oturtulması nedeniyle, zeminde meydana gelen farklı oturmalar sebebiyle, gövde dolgularında deformasyonlar oluşmuş, bu deformasyonlar sonucunda da gövde dolgusunda oluşan kırık ve çatlaklarında yaşanan sızıntının önlenmesi amacıyla yapılan çalışmalar esnasın-

da ise 2 nolu atık barajının gövde dolgusunun bir kısmının yıkılarak atık havuzu içinde bulunan binlerce ton kurşun çinko zenginleştirme süreçlerinde (filatasyonda) kullanılan kimyasallarla kirletilmiş, ağır minerallerce zengin çok tehlikeli atık, 1 nolu atık barajının da üstünde taşarak Darabul deresine dökülmüştür. Darabul deresine dökülen bu atıklar dere suları ile sürüklenerek yaklaşık 5 kilometre uzağında bulunan Kılıçkaya Barajı'na ulaşmıştır.

Giresun Valiliği tarafından yapılan açıklamalar ile Trabzon Şube Yönetim Kurulumuzun bölgede yaptığı incelemeler sonucu Odamıza ulaşan bilgilere göre, maden işletmesinde üretim süreçlerinin durdurulduğu, çevre felaketine neden olan atıkların temizlenmesi amacıyla öncelikle Derebul deresi sularının Kılıçkaya Barajı'na taşınımının engellenmesi amacıyla dere sularının hendek açılmak suretiyle başka bir noktaya drenajının sağlandığı, yine inceleme tarihi itibarıyla yaklaşık 4500 tonu aşkın atık malzemenin ise iş makineleri ile temizlendiği belirtilmiştir.

Bu İlk Değil!

Giresun Şebinkarahisar maden zenginleştirme tesislerindeki atık barajı yıkılmasının ilk ol-

madığı, söz konusu firmanın işlettiği Kütahya Tavşanlı'da yer alan Eti Gümüş İşletmesi'nin atık barajının da 2011 yılında Kütahya Simav'da meydana gelen depremden kaynaklı olarak hasar gördüğü ve Eti Gümüş İşletmesi'nin atık barajında yaşanan yırtılma sonucunda etrafa taşan kimyasallarla kirletilmiş, ağır metallerce zengin maden atıklarının Tavşanlı'da yeraltı ve yüzey suyu ile çevresel felakete neden olduğu bilinmektedir.

Günümüzde çevrenin korunması konusunda ülkemizdeki iş ve işlemleri yürütmekle görevli Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'na bağlı Çevresel Etki ve Değerlendirme Genel Müdürlüğü ile Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü'nün madencilik gibi çok tehlikeli atıkların gerek işletme, gerekse işletme sonrası terk edildiğinde dahi on yıllar boyunca sıkı sıkıya korunmasını sağlayacak şekilde tedbirleri alması gerekirken, günümüzde bırakınız işletme sonrası on yıllarca korunmasını işletme esnasında veya Simav depreminde olduğu gibi tesise kuş uçuşu 40-50 km. uzaklıkta meydana gelen orta büyüklükteki depremlerde bile atık barajlarının ağır hasar alarak yıkıldığı görülmektedir.

Tehlikeli atıkların korunması amacıyla inşa edilen atık barajlarının yıkılmasının temel ne-

deni, inşa edilen atık barajlarının vurduğunu duy-
maz bir tavır ile günümüz bilimsel ve teknik
gereklerine uygun inşa edilmemesinden kay-
naklandığı bilinmektedir. Günümüzde, atık
barajlarının etüt ve projelendirme, inşa, izle-
me, kontrol ve denetim süreçlerinde yaşanan
zafiyet Giresun Şebinkarahisar'da olduğu gibi
büyük çevresel felaketlerin yaşanmasına neden
olmaya devam ediyor. Atıklar toplanıp başka
yere taşınsa bile ağır metal ve zenginleştirme
esnasında kullanılan kimyasallarla kirletilmiş
binlerce ton toprak ve malzeme atmosferik et-
kiler altında Balıkesir-Balya, Çanakkale-Çan
Kömür İşletmeleri veya Kıbrıs-Lefkede olduğu
gibi on yıllarca, hatta yüz yıllarca "Asit Kaya
Drenajına "neden olacaktır. Asit kaya drenajı
ile yüzey, yeraltı suyu ile toprağımızın kirle-
tilmesi on yıllar boyunca devam edecektir. Yine
bu bölgede yaşayan insanlarımız başta olmak
üzere, asit kaya drenajı ile kirletilmiş sular veya
toprakla doğrudan teması veya besin zinciri
vasıtasıyla canlı yaşam zehirlenmeye devam
edilecektir.

500'ün üzerinde aktif faylarla her an 7 ve
üstü büyüklükte depremlerle karşı karşıya olan
ülkemizde, çok sayıda atık barajının, sanayi
bölgesi veya tesisinin aktif fay zonları üstüne
yeterli jeolojik-jeoteknik araştırmalar yapılmadan
oturtulduğu düşünüldüğünde büyük çevre
felaketlerinin kapımızda olduğu unutulma-
malıdır.

TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası olarak
Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlı-
ğını ile MAPEG Genel Müdürlüğünü Uyarıyo-
ruz...

Bugün meslek örgütleri, yöre halkı ve ilgili si-
vil toplum örgütlerinde kaçırılarak hazırlanan,

gerçekle örtüşmeyen ÇED raporlarının hazır-
lanması süreçleri ile bunların izleme, kontrol
ve denetim hizmetleri gözden geçirilmeli, mes-
lek örgütleri, ilgili sivil toplum kuruluşları ile
yerel idareler izleme, kontrol ve denetim sü-
reçlerindeki etkinliği artırılarak yasal altyapıya
kavuşturulmalıdır.

Çok tehlikeli atıkları barındıran atık baraj
yerlerinin yer seçimi, yer seçimi esnasında ya-
pılması gereken jeolojik-jeoteknik çalışmaların
uzman kişi ve kuruluşlar tarafından yapılması
konusunda acilen çalışma başlatılmalı, Çevre-
sel Etki Değerlendirilmesi Yönetmeliği ile Çevre
Yeterlilik Tebliği, Maden Kanunu Uygulama
Yönetmeliği, Atıkların Düzenli Depolanmasına
Dair Yönetmeliği gibi mevzuat düzenlemeleri
katılımcı bir anlayışla gözden geçirilmeli, ek-
siklikler acilen giderilmelidir.

Giresun Şebinkarahisar maden zenginleştir-
me tesisinde olduğu gibi sadece bugünü değil,
gelecekte de etkileri on yıllar boyunca
devam edecek atık barajların yapılması süreçleri
kamusal izleme, kontrol ve denetimi altında
inşa edilmeli, periyodik kontrollerin yapılması
zorunlu hale getirilmelidir.

Bugün Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği
Bakanlığını Çevresel Etki Değerlendirilmesi,
İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü tarafından
gerçekleştirilen izleme, kontrol ve denetimle-
rin uzman kişiler tarafından yapılmadığı, ma-
dencilik faaliyetlerine ilişkin ÇED Raporlarının
usulüne uygun şekilde düzenlenmediği bilin-
mektedir. Madencilik gibi çok tehlikeli atıklar
bünyesinde barındıran sektörel çalışmalara
ilişkin raporların, konu hakkında yetkin mes-
lek disiplinleri tarafından hazırlanması sağlan-
malı, bu raporların izleme, kontrol ve deneti-

mini yapan kurum personelinin de bu nitelikte olmasına özen gösterilmedi.

Maden işletmelerinin denetimi, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığını ile Enerji ve Tabii Kaynakları Bakanlığınca ortaklaşa yapılmasını sağlayacak düzenlemeler hayata geçirilmelidir.

Günümüzde çevre felaketlerine neden olan ve bunu da alışkanlık haline getiren firmaların işletme ruhsatları derhal iptal edecek düzenlemeler Maden Kanunu ve Çevre Kanunu içinde işlevlendirilmelidir.

TMMOB ve bağlı meslek örgütlerinin Çevre kanunu içinde tanımlanan görevlerini yerine getirilmesinin önündeki engeller acilen kaldırılmalıdır.

rılmalıdır.

Sonuç olarak, derelerimiz, göllerimiz, akarsularımız, vadilerimiz gibi jeoçeşitliliğimizi oluşturan varlıklarımız Çevre, Şehircilik ve İklim değişikliği Bakanlığının gözetiminde Giresun Şebinkarahisar Maden zenginleştirme tesislerinde olduğu gibi yok edilmeye devam ediyor. Yıkılanın sadece atık barajı olmadığı, gelecek on yıllarımızı da etkileyecek ve yeni çevre felaketlerine neden olacak bir yıkımı da beraberinde getirdiği unutulmamalıdır.

Saygılarımızla,

TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası

Yönetim Kurulu

